

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: *New Yorkban meghalt Márk Lajos*

Forrás:

Ujság

br.
(Hely)

1942 jul. 9
(Idő)

(Köt. v. füz.)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Márk Lajos

Idő

"1942"

Személy

New Yorkban meghalt Márk Lajos

Szívszélhűdés ölte meg a nagy magyar arcképfestőt

Majd háromhavi késéssel érkezik a hír Amerikából, hogy Márk Lajos festőművész még március 18-án meghalt. Szívszélhűdés vetett véget életének hetvenöt éves korában. Három évvel ezelőtt utazott ki Amerikába, nem sokkal azután, hogy kiheverte egy súlyos agyvérzési eset következményeit.

Amerikában nem volt idegen, több ízben is megjárta. 1910-től 1921-ig tizenegy esztendő telt el egyhuzamban az Egyesült Államok nagyvárosaiban és számtalan arcképet festett pénzmágnásokról, államférfiakról és szépasszonyokról. Vagyont is szerzett munkásságával, úgyhogy mikor hazajött, itthon az anyagilag független művészek igazi mérsékelt számát szaporította. 1924-ben újra kiment Amerikába és Newyorkban, Newportban, Denverben, Buffalóban, Philadelphiában gyűjteményes kiállításban mutatta be munkáit.

A honvágy mindannyiszor hazahozta. Mert Márk Lajos nemzetközi sikerei mellett erősen hazafias érzésű magyar volt. Erdélyben született, Rettegben, és erdélyi származására mindig büszkén hivatkozott. Hogy maga az anyagi gondoktól megszabadult, sok mindent megtett, hogy küszködő művészársai sorsán segítsen. Az ő ötlete volt a Munkácsy-Céh, amelynek

azt a rendeltetést szánta, hogy egyrészt maga köré gyűjtse a művészet iránt valami módon érdeklődő jómódu polgári réteget, másrészt kitűnő anyagu kiállítások rendezésével alkalmat adjon neki értékes festői és szobrászi alkotások vásárlására. Kinn Amerikában is a magyar művészet érdekében fáradozott és már előkészített egy-egy nagyszabású newyorki és sanfranciskói magyar kiállítást, amikor a háború kitört és a tervek összeomlottak.

A művész első amerikai utjáig érte Márkban fénykorát. A múlt század kilencvenes éveiben a Műcsarnok kiállításainak egyik legnépszerűbb művésze volt. A közönség kedvelte és mohón várta újabb képeit, amelyekben mindig tudott valami tárgyi újszerűséggel meglepően hatni. Akkoriban keletkeztek méretre is tekintélyes kompozíciói: a *Mámor*, amelynek közepén egy ülő nő ölébe hajtja fejét egy fiatal lovas, köröttük pedig a szép nők serege hullámszik, a kor divatos viseletébe öltözöttek és ruhátlanok; a *Láz*, amelyen a szépasszonyok sokadalma vergődik; a *Kisértés*, amelyen egy ifjú vesznék körül és ostromolnak csábító démonok. Ezeknek a képeinek nagyrésze az államé lett, de külföldön is nagy sikerei voltak

velük. Párisban aranyérmét kapott 1890-ben „Küzdelem a férfi bírásaért” című nagy vásznára, amelyen vagy ötven felöltözött és meztelen szép nő vívódik egy férfi körül. Ennek a képkomponálójának korának egyik utolsó alkotása volt a „Lehullott a rezgőnyárfára...” című festménye, amelyen azt a jelenetet örökítette meg, mikor néhai Erzsébet királyné elhuzatja Rác Palival a városligeti Gerbaud-pavillonban ezt a kedvenc nótáját.

Ettől fogva Márk mindinkább az arcképbábrázolásra vetette magát és csakhamar egyik legkeresettebb arcképfestője lett a fővárosnak. Különösen mint a szép nők ábrázolója aratott nagy sikereket. Az arcképfestés szándékával ment ki Amerikába is s ott hamarosan szintén keresett portaitista lett. De az amerikai klientéla és a hozzávaló igazodás nem vált javára Márk művészetének. Amugy is könnyed, sőt könnyelmű alkotó volt s művésze kinn Amerikában még inkább elfelszínesedett. Bizonyos csillogó hatásokra törekedett s ennek a törekvésének minden komolyabb célt feláldozott.

Halálának híre bizonyára sokakban kelt szomorú gondolatokat. Mert Márk igen vonzó emberi je-

lenség volt. Jószívű és jó barát, egyben pedig szeretni való ötletes és elmés férfi. Rögtönzött tréfás mondásait, önként kibuggyant elmésségeit ma is idézik művészkörökben. Brillians torzképeket tudott rajzolni és művésztársairól készített mulatságos karrikaturái maguk idején kézzől-kézre jártak.

Egy társaságbeli hölgy emlékkönyvében egyszer így csufolta ki önmagát:

MÁRK LAJOS
PINGÁLNI BAJOS

Egy másik szépasszony a legyezőjére szokta híres férfiak emléksorait ráírni, vagy művészek ötleit rárajzoltatni. Munkácsy Mihály önmagának a fejét vázolta rá. Mark Twain, a híres amerikai humorista, aki akkoriban Budapesten is megfordult, néhány sora alá a tulajdon nevét írta. Márk Lajos szorosan melléje furakodott a maga nevével és mintha névrokonokról, vagy éppen testvérekről volna szó, Mark Twain neve mellé ezt írta: és Márk Lajos.

*

A Munkácsy-Céh, amelynek Márk elnöke volt, gászülésen bucsuzott emlékéitől. Szentgyörgyvári Gyenes Lajos, a Munkácsy-Céh ügyvezető elnöke, kegyeletes szavakkal méltatta Márk Lajos érdemeit. (c. a.)